

Aan

Minister van SZW en Minister voor APP

nota

Kabinetsreactie SER-advies 'Waardevol werk: publieke dienstverlening onder druk'

TER BESLISSING

Datum

24 mei 2023

Onze referentie

2023

Opgesteld door

Tweede contactpersoon

Bijlage(n)

3

Aanleiding

Op 17 februari heeft de SER zijn advies 'Waardevol werk: publieke dienstverlening onder druk. Oplossingsrichtingen voor de arbeidsmarktkrapte' gepubliceerd. Ons streven is de kabinetsreactie op het advies te agenderen voor de CWIZO van 12 juni 2023. Daarvoor zal de kabinetsreactie nog langs de Regiegroep van de Stichting van de Arbeid worden gestuurd en ter kennisneming aan de Ambtelijke Commissie Uitvoering (ACU). Dit laatste vanwege de samenhang met de kabinetsreactie op de Staat van de Uitvoering 2022.

Geadviseerd besluit

- Akkoord met voorliggende versie van de kabinetsreactie op het SER-advies voor bespreking in de CWIZO van 12 juni. Parallel wordt de brief aan MOCW, MPVO en MLZS voorgelegd. Deadline voor het aanleveren van de stukken bij de CWIZO is 2 mei. We vragen u daarom uiterlijk 26 mei te reageren.
- Akkoord om de brief – in lijn met kraptebrief van 3 februari 2023 – te agenderen en ondertekenen door MSZW, en mede namens MAPP, MOCW, MPVO, MBZK, Defensie, MVWS, MLZS en MJenV.

Toelichting

Samenvatting advies

- In het advies wijst de SER op de huidige grote krapte bij maatschappelijke werkgevers. Die krapte lijkt niet snel te worden opgelost. Door vergrijzing en maatschappelijke opgaven zoals verduurzaming, woningbouw en defensie blijft de arbeidsmarkt de komende dertig jaar een belangrijke beperkende factor voor het kabinetsbeleid.
- Volgens de SER is de arbeidsmarktkrapte op drie manieren problematisch. Ten eerste voor de **professionals** in deze sectoren, die te maken hebben met toenemende werkdruk, knellende regelgeving en afnemende motivatie. Ten tweede voor de **continuïteit en kwaliteit** van de dienstverlening. Ten derde voor het functioneren van de **economie als geheel**.
- De SER noemt verschillende oorzaken van personeelskrapte die specifiek relevant zijn voor maatschappelijke sectoren, zoals een **hoge vervangingsvraag door vergrijzing, veel deeltijdwerk, afnemende productiviteit van dienstverlening en dat de sectoren veel sterker te maken hebben met publieke besluitvorming en externe verantwoording**.
- De SER stelt dat het huidige arbeidsmarktbeleid versnipperd is over ministeries, sectoren en organisaties. Betere samenwerking biedt kansen voor

1-2

1-4

duurzame inzetbaarheid over sectorgrenzen heen en kan concurrentie om schaars personeel helpen voorkomen. De SER pleit voor een pragmatische aanpak, die voortbouwt op bestaande samenwerkingen, goede voorbeelden en (cao-)afspraken in sectoren en regio's.

- De SER onderscheidt drie groepen van aanbevelingen:
 1. De SER adviseert de **kwaliteit van management en leiderschap te stimuleren, uitval, verzuim en vertrek van medewerkers te verminderen met strategisch HR-beleid** en de condities te verbeteren waardoor mensen die dat willen (meer uren) gaan werken.
 2. De SER adviseert te sturen op het **slimmer en innovatiever organiseren** van het werk, bijvoorbeeld door de inzet van technologie en procesinnovatie, benchmarking van prestaties en het verbeteren van de operationele capaciteit.
 3. De SER adviseert om in **nieuw én bestaand beleid veel sterker te sturen op uitvoerbaarheid**. In uitvoeringstoetsen moet meer aandacht zijn voor de arbeidsmarkteffecten en de haalbaarheid van beleid. Ook concurrerende arbeidsvoorwaarden zijn nodig, en meer duidelijkheid en continuïteit in beleid en financiering.
- Verder stelt de SER dat er realisme nodig is over **teveel maakbaarheid**: ook met gerichte actie zal menskracht de komende dertig jaar de beperkende factor blijven.
- Specifiek voor het onderwijs wijst de SER erop dat **personeelsgebrek leidt tot de inzet van onbevoegden voor de klas**, grotere klassen, vierdaagse schoolweken of inzet van personeel dat eigenlijk andere taken heeft. Ook wordt gewezen op het **aandeel tijdelijke contracten in het onderwijs**, o.a. doordat er veel tijdelijk geld in het onderwijs in omloop is. Geconstateerd wordt dat in het onderwijs meer middelen nodig zijn om een kwaliteitsslag te maken en het lerarentekort aan te pakken. De SER wijst op kansen in betere samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang voor duurzame inzetbaarheid over sectorgrenzen heen, zoals combinatiefuncties.

Appreciatie SZW

- Het advies van de SER met betrekking tot 'meer uren werken stimuleren' sluit aan bij de huidige krapte-aanpak. Dit komt doordat het tussentijdse advies van de SER (vorig jaar juni gepubliceerd) verscheen vóór de krapteaanpak, en de aanpak daardoor van het tussentijdse advies kon profiteren.
- Daarnaast sluit het advies over de uitvoerbaarheid van beleid goed aan op de huidige (concept)kabinetsreactie op de Staat van Uitvoering. Deze zal ook voor het zomerreces aan de Kamer gestuurd worden.
- **Het is tot slot interessant dat de SER adviseert om goed na te denken over de toekomst van de arbeidsmarkt en keuzes te maken in de maatschappelijke opgaves en ambities**. Dit sluit namelijk goed aan bij uw eigen ambities op dit vlak, en bij de ideeën van de SER over hun toekomstagenda.

Opbouw van de kabinetsreactie

De brief is uit de volgende onderdelen opgebouwd:

- Een inleidende reactie bestaande uit:
 - Onderkenning van de zorgelijke situatie van de personeelstekorten op de kwaliteit en beschikbaarheid van publieke taken en diensten en de uitwerking van ambities van het kabinet.

Datum
24 mei 2023

Onze referentie
2023

- Een korte toelichting op de stappen die zijn gezet met de overkoepelende krapte aanpak van 24 juni 2022 en 3 februari 2023 en de verschillende sectorale plannen.
- Onderkenning dat er realisme nodig is over de mate waarin krapte kan worden aangepakt en dat dit daarom ook vraagt om keuzes te maken. De SER wordt uitgenodigd hierover mee te denken.
- Reactie op de tweede aanbeveling ('Kom tot een effectievere inzet van de beschikbare menskracht'). Onderdelen zijn:
 - Stimuleren van arbeidsbesparende technologie en procesinnovatie.
 - Slimmer en leerrijker inrichten van werk – met een focus op de ontwikkeling van sectorale loopbaanpaden met bijbehorende leerlijnen praktijkleren in het mbo; competenties van werkzoekenden beter in beeld brengen; en betere samenwerking tussen sectoren.
 - Regeldruk en administratieve lasten – met een focus op de stappen die worden gezet n.a.v. de Staat van de Uitvoering (SvU) 2022. De kabinetsreactie hierop verschijnt voor 22 juni.
- Reactie op de derde aanbeveling ('Een betere samenwerking en uitvoering van beleid'). In de reactie benoemen we de inzet die wordt gepleegd vanuit Werk aan de Uitvoering (WaU) en verwijzen we naar de kabinetsreactie op de SvU 2022 voor acties die op dit terrein in gang zullen worden gezet. Tot slot benoemen we het belang van duidelijkheid en continuïteit in beleid en financiering.

Datum
24 mei 2023

Onze referentie
2023

Toelichting

- Binnen de werkgroep kwamen de tweede en derde aanbeveling als belangrijkste naar boven. Tevens is in het overkoepelende en sectorale arbeidsmarktcraptebeleid reeds uitgebreid aandacht besteed aan de eerste aanbeveling ('Verhoog het arbeidsaanbod en de aantrekkingskracht van het werk'). Om die reden is ervoor gekozen de eerste aanbeveling in de bijlage van de kabinetsreactie te behandelen.
- In de brief is geprobeerd een balans te vinden tussen het geven van een overkoepelende en sectoroverstijgende reactie op de aanbevelingen en het benoemen van sectorspecifieke voorbeelden.
- In de kabinetsreactie wordt geen nieuw beleid aangekondigd. **We verwijzen naar de kabinetsreactie op de SvU 2022 waarin nieuwe acties zullen worden aangekondigd.** Verder benoemen we recente (overkoepelende) acties en voorbeelden uit sectoren, zonder daarbij te veel in herhaling te vallen met eerdere Kamerbrieven.

Proces

- De kabinetsreactie is ambtelijk afgestemd met Defensie, IenW, BZK, VWS, J&V en EZK.
- 17 mei: schriftelijke ronde werkgroep v/d Stichting v/d Arbeid.
- 7 juni: bespreking Regiegroep.
- 12 juni: CWIZO, waarin de opmerkingen van de Regiegroep mondeling meegenomen worden.
- 15 juni: kabinetsreactie naar de bewindslieden ter verzending naar RWIZO/MR.
- 27 juni: RWIZO.
- 30 juni: MR.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	SER-advies 'Waardevol werk: publieke dienstverlening onder druk'	Ter informatie (niet verzenden)	
2	Kabinetsreactie SER-advies 'Waardevol werk: publieke dienstverlening onder druk'	Ter informatie (niet verzenden)	
3	Bijlage bij de kabinetsreactie: Reactie op de overige aanbevelingen	Ter informatie (niet verzenden)	

Datum

24 mei 2023

Onze referentie2023

Notes

1-2

En duurder, dus belasting geld

1-4

Productiviteit TOEL